

Helinõuan

3

hind
30
senti

Aligiraa katukogn.
nr. S. 108

LÖÖKLAULUD • FILM • TANTS

M.G.M.

Valsitaktis tuksub süda...

Valss-laul HELDUR VATSEL'i operetist „Komandöri tütar“

Muusika : Heldur Vatsel

The musical score is written in 4/4 time and consists of three systems. Each system includes a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a rhythmic pattern of eighth notes in the right hand and quarter notes in the left hand. The vocal line is in a soprano range. The score includes various musical notations such as dynamics (Allegro, Valsi tempo, f, rit.), articulation (accents), and phrasing slurs. Chord symbols are placed above the vocal line: G, C, D7, G, Dm, G, G+, C, G+, C, B, A, Dm, H, Em, G, C. The lyrics are in Estonian and are written below the vocal line.

Allegro. *Valsi tempo.*

ff. *rit.* *f.*

Val - si - tak - tis

tuk - sub sü - da kuumalt rin - - nus mul. Kui sa ai - - nult

ta - had tea - da, siis ta kuu - - - lub sul. En - ne kesk - ööd

mul üt - le sa, kui sa soo - vid sul kingin - ta. Val - si - tak - tis

A7 *D^m* *G* *C* * ** Fine.

sul - le sü - da üt - leb: armas - tan sind vaid ma.

Aeglasemalt. *C* *G7* *G7+* *C*

Õõ meid pei - - - dab, arm meid kõi - - - dab.
 Nüüd kuu - - - val - - - gel sul - - - le üt - - - len:

I poco vivo *E* *D^m* *D* *G+* *C*

Ka - val kuu meil ak - nastnaera - tab, sil - mi pilgu - tab, õn - ne ennus - tab.

II poco vivo *E* *F* *Ab+* *C* *D7* *G* *

kõi - gist nais - test kau - nim o - led sa, kuid truu - dust küll ei nõu - a sult ma.

Dal Segno al Fine.

Me juht ei helisid talu...

Foxtrot M. G. M. filmist „Honululo“

Sõnad Aarne Eepre

Muusika: Harry Warren

Moderato.

p *molto rit.*

E_b E₇ E_b D

Oh! me juht ei he-li-sid ta-lu, Ta-ra-raa, ta-ra-raa, ta-ra-

p-f

B₇ D_{b-9} C₉ F₇₊₅ B₉ G-m B₇ E_b A_b B₇ E_b F-m B₇

-ra-ra-raa! Ei! Sest he-li valmistab va-lu, ta-ra-raa, ta-ra-ra-ra-ra-

E_b G-m E_b A_b B₇ E_b F-m B₇

-raa! Sest ju-ba lapse-na ta ei suutnud mõista, mis muu-sikas i-lu-sat küll

Canto col 2 = beate

E_b F₇ B_b F₇

on...Kuid i-sa kä-sul pi-di ta pil-li-mängu õp-pi-ma. Ja sel-lep' nüüd tal e-lu-

B F B_b F₇ B F₇

piin... Nii! me juht ei he-li-sid ta-lu,- Ta-ra - raa, ta-raraa, ta-ra - ra-ra-rraa! Ja kui

*Canto
col orig.*

B B7 Eb Ab B7 Eb F-m B7 Eb Bb-m C7

mü-ra öi-ge suur, puhkeb põrandalt bravuur... Juht kuid

F-m Ab-m

ü-ha tak-ti taob, nii et võhik a-ru saab, et me juht ei he-li-sid ta-lu, ja et

Eb D+ B-m C7 ♯ F-m B7 Eb Bb-m C7

juht ei sal-li ban-dy ka... Oh!me ka...

F-m Ab B7 Eb G-m Eb E7 Eb

TALLINN, KINGA 6/8
P. O. B. 295

MAAILMA SUURIM FILMIÜHING

Metro-Goldwyn-Mayer

esitab suurest laulu-, muusika- ja revüüfilmist

„HONULULO“

lööklaule:

„Me juht ei helisid talu...“,

„Honululo“,

„See õõ...“

Honululo

Foxtrot M. G. M. filmist „Honululo“

Sõnad : Aarne Eepre

Muusika : Harry Warren

Allegro moderato.

Piano introduction in G major, 4/4 time. The music features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes in the right hand, with a steady bass line in the left hand. A dynamic marking of *f* is present.

Mul ainsam on vaid püüd,
Oeg su-lab just kui vaht,

Ees puh-ke - retkmil nüüd, Et ma ju vars-ti
Täis lau - lu ööl on laht Ma vist ei pet - tu

Vocal line and piano accompaniment for the first line of lyrics. The piano part includes a dynamic marking of *p-f*. Chords are indicated below the bass line: D-m F C H C G7, e D-m F C H C G7, e D-m F.

näeks sind, ho - no - lu - lu! -
süs, mu ho - no -

I. - lu - lu! -
II.

Vocal line and piano accompaniment for the second line of lyrics. The piano part includes a dynamic marking of *p*. Chords are indicated below the bass line: C H C F E-m G7, F D-m G7, G7 C C9.

Ma _____ ostsin u - ku - - le - - - lu, _____

Ma _____

Piano accompaniment for the third line of lyrics. The piano part includes a dynamic marking of *p*. Chords are indicated below the bass line: F F-dim. F C9.

_____ õ - pin te - mal män - - - gu; _____

Nüüd _____ „ vi - ki - ve - ki -

Piano accompaniment for the fourth line of lyrics. The piano part includes a dynamic marking of *C-dim.*. Chords are indicated below the bass line: C-dim. C F F-dim.

-vei - - - li“

Käib

„hu-la-hu-la“ laul...”

F C Ab7 G7

See o - leks mul suur nõök,

üks hirmus hull suur lõök, kui

G9 G7 C D-m F C H C G7 C D-m F C H C G7

ma ei armuks seal, mu Ho - - no - tu - lu!

Et kauris

C D-m F C H C C9 F D-m

on see maa,

se - da pil-dilt ju näind ma. Ma vist ei pet - tu si - nus, Ho - no -

F-m C D7 D7-s C C-dim G7

-lu - - lu, mu Ho - no - - lu - - lu sa mu võ - lu - - maa?!

C E7 A A7 D7 D7-s G7 E-m G7 C D-m F

-maa?!

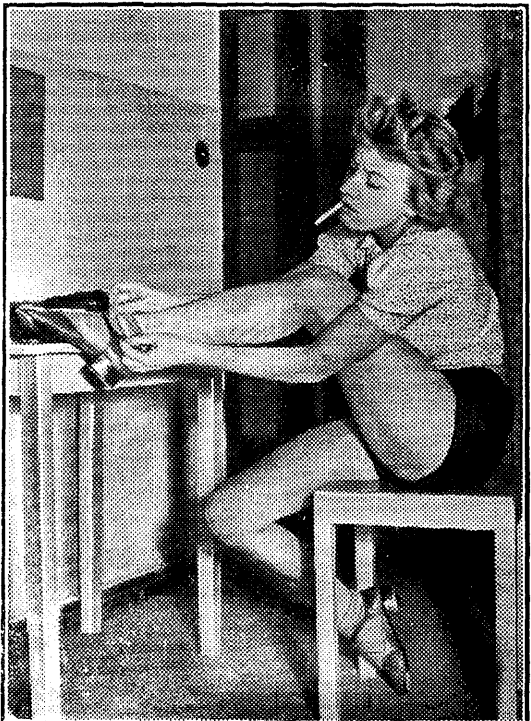
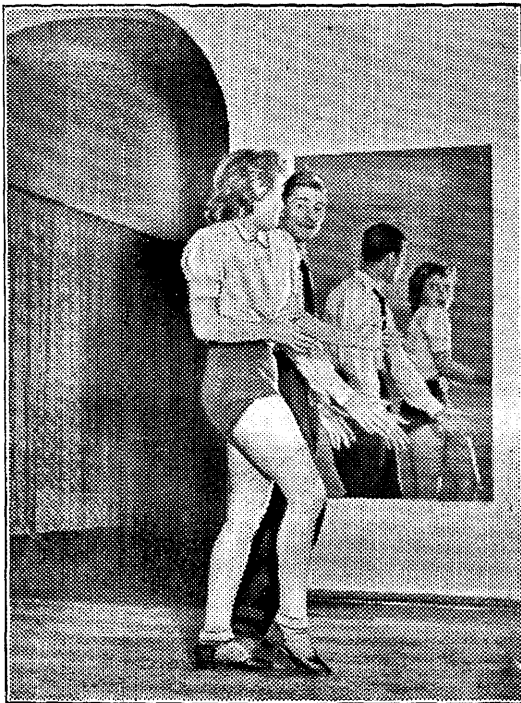
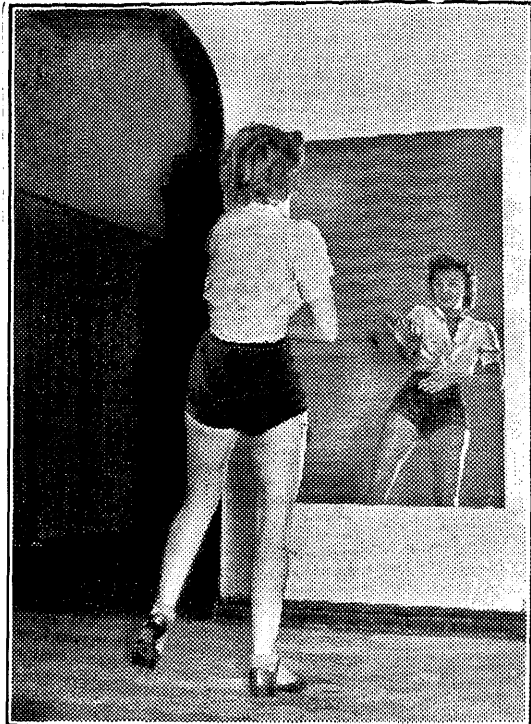
C C-dim. G7 C D-m F C H C G9 C H C G9b C G7 C

Dol Segno al ♩ Cora.

Tema eeskuju on Jean Harlow!

MADY RAHL uus filmilemmik

Pole kerge vallutada publiku südameid! Selleks on tarvis palju vaeva ja hoolt. Näeme noort veetlevat Ufa-näitlejatari **Mady Rahli** ta igapäevasel treeningul.

1. Näeme **Mady Rahli** tegelemas liikumisharjutustega.
2. Peegel pakub parimat võimalust enesekontrolliks. **Mady Rahl** proovib peegli ees oma miimika ja liigutuste ehtsust.
3. Isegi ebamugaivama toimingujuures ei kaota **Mady Rahl** veetlevust ja graatsilisust.

Bel ami

Foxtrot VILLY FORST'i filmist „Bel ami“, (Tartus, kino „Ateenis“)

Eestik. sõnad: Aarne Eepre]

Muusika: Theo Mackeben

F D-m C F D-m C

D-m A7 D-m G7 C7 F D-m

C F D-m C D7 G-m F E7

G-m C7 Cdim. C F F-dim.

Mai-si sa võ-lu-nud, bel ami; Paljuid ka o-ma-
 Du hast Glück bei den Frau'n, bel ami; So viel Glück bei den

C7 F B C A7

-nud, bel a-mi. Po-le küll i-lus sa, os-kad kuid ent meel-di-da
 Frau'n, bel a-mi. Bist nicht schön, doch char-mant, bist nicht klug, doch sehr galant

D-m G7 B-m C7 C-dim.

a-la-ti i-ga-ti kõi-gi-le... Naistel sa üt-led,
 bist kein Held, nur ein Mann der ge-fällt... Du ver-liebst je-den

C F F-dim F C7 F

et ar-mastad; sel-lest sa vai-kid, et va-le-tad....
 Frau dich aufs neu, al-le küsst du, und bleibst kei-ner treu...

D B F D

Kes sind kord ar-mas-tand, õn-ne-lik on sur-ma-ni. Bel a--
 Doch die Frau, die dich liebt, machst du glück-lich wie noch nie.

C7 F

- mi! Bel a-mi! Bel a---mi!

*1. Präsenti = Andynamist
 20 x 25 cm. Jahr 1. 9. 30*

Kui sosistab öö . . .

Tango

Sõnad: Aarne Eepre

Muusika: Erika Talmar

Tempo di Tango.

The piano introduction consists of two staves. The right hand features a melodic line with eighth and sixteenth notes, while the left hand provides a rhythmic accompaniment with chords and single notes.

Ju päi - - - kene loojund ja öö -

The first vocal line is set in a 2/4 time signature. The melody is written on a treble clef staff. The piano accompaniment is on a bass clef staff, featuring chords and a rhythmic pattern. Chord markings G-m, D7, C-m, and G-m are visible below the piano staff.

— jälle saabund, kõik vaik - - - selt on ui-nu - mas.

The second vocal line continues the melody. The piano accompaniment includes chords and a consistent rhythmic accompaniment. Chord markings C-m, G-m, C-m, F7, B, and D7 are visible below the piano staff.

Mul u - - - ni ei tu - le ja sil - - - mi ei su - le ma ük - -

The third vocal line continues the melody. The piano accompaniment includes chords and a consistent rhythmic accompaniment. Chord markings G-m, C-m, D7, G-m, C-m, D7, and G-m are visible below the piano staff.

- - sinda valva - mas. Kui sosia - tab öö - - - õrnu armuvande

The fourth vocal line concludes the piece. The piano accompaniment includes chords and a consistent rhythmic accompaniment. Chord markings A7, A7b5, D7, and D7 are visible below the piano staff.

sõnu, — mida kord lau - - - sus mulle su suu — tunnen hetkeks rinnas va - lu, — o - len nii

Musical notation for the first system, featuring a vocal line and piano accompaniment. The piano part includes chords Gm, G7, and Cm.

kurb... Sest kõik — vaid o - li va - - le sind — mul e - nam po - - le.

Musical notation for the second system, featuring a vocal line and piano accompaniment. The piano part includes chords Fm, Cm, D7, and G.

Hül - - gasid mind, kuid ma ei u - nus - - ta — sind. Kui so - sis - tab õo

Musical notation for the third system, featuring a vocal line and piano accompaniment. The piano part includes chords D7, Gm, Cm, D, and D7.

— õrnu armuvande sõnu, — mida kord lau - - sus mulle su suu, — tunnen hetkeks rinnas

Musical notation for the fourth system, featuring a vocal line and piano accompaniment. The piano part includes chords Gm and G7.

valu, — a - len nii kurb... Kuid ul - - mas nagu oo - taks si - na veel

Musical notation for the fifth system, featuring a vocal line and piano accompaniment. The piano part includes chords Cm, Fm, and Cm.

— sind, ke - da jääd - - valt o - len kao - - tand e - lu - teel!

Musical notation for the sixth system, featuring a vocal line and piano accompaniment. The piano part includes chords Gm, D7, Gm, D7, and Gm.

See öö...

Foxtrot M. G. M. filmist „Honululo“

Sõnad: Aarne Eepre

Muusika: Harry Warren

Andante.

Ehk küll on palju öid Just nagu see,

mp *rit.* *a tempo*

B D7 G-m D-m

Mil kõi-gil tul-vil õn-nest tui-kamas on rind, Kuid hülgan kõi-ki neid, -

C-m D-m G-m C7 F9 B D7

Mul vaid on see, Mis o-ma hurma-ga on val-lutanid nüüd mind:

rall.

B Eb Eb-m B C7 F9 F9b9

Refrain: See öö on ulmaks mul - - - le, See öö,

p-mp

B D-m G-m7 A7 C-m Eb+

mis kuulub sul - - - - le! Sel ööl, mil em-ban

poco accel.

C-m F7 G-m G-m7

sind ma, — Mu sil - - mist toed sa, — Kui kal - - lis mul

C₉ C-m D-m⁷ B C-m⁷ D-m

sa... See õõ — muu-si - kast tul - - - - vil

F₇ B D-m G-m A₇

Ei saa — u - nu - da mul; — jääd' - valt

C-m E+ C-m D+ D₇ F-m G₇ C-m

— mul meel - de jääd sa — Ja ik - ka mee - nub mul see

E_b7 E_b-m B_b G-m C-m⁷ E_b C-m⁷ F₇

1. õõ! a tempo B G_b C-m F₉b₉ B_b G_b B_b

2. õõ! B_b G_b B_b

Miks tunda armastust?

Valss-romanss

Meloodia: Jev. Jurjev.
Klaverile ümbr. sõn. J. Päivill.

Introduction.
Tempo di Valse.

Canto.

gitarri saade. D -a D -a A% -a

Sõnad: A. Eepr. Sa jä-ta mind! On as-jatud su pal-ved, Sestjind ei
kuum ja muulikpetlik sü-da Ei ra-hul-
Слова: Ехр. Крсева. Ю-ду, ю-ду! К че-му молебы и сде-ра, К молебам люб-
ты с то-ра-че-ю моле-бо-ю К мо-еу пры-

Andante con moto.

-e -a D -fis H-m -fis E-m -g

sa ma ii-al armas-ta. Ma va-ba lind, Kel sõbraadeks on pil-ved, Väin va-ba-
-du vist küll vaial ü-he-ga... Su ü-leu ulm Sul, sõder, üt-len se-da Võib kord ehk
-bu, как лёд а хо-лод-на, а доче по-леи и как по-э-та зре-за, Каприз-на-
-ду, мой бедный друи пришьнеше. Твоих сра-да-ниий а не че-по-ко-ю, Со мно-ю

I. Ar -e D Ar II. rall. Tempo di valse. D

-na maail-mas matka-ta. Mu ve-ri tõi-de minna lei-se - - ga. Miks
-a, измен-чи-ва, воль-на. Напрасно счастья-десть, ты не най- - дешь! Са-

rall.

D A7

tun - da ar - mas - tust? Miks tun - da kan - na - tust? Ma
 - vem, ja - vem, no - bits, Sa - vem, ja - vem tra - dats? Ko -

D

ta - han lin - nu - na Vaid laul - da va - ba - na. Kui
 - nu а воль - ной бытъ, Луше неч - ну рас - пе - вать! Ныче

H7 E-m

kõ - lab kau - nis viis, On maa - ilm pa - ra - diis; Siis
 õ hыт - ках и ъ цыб - тах; Сош хуш - ну по - се - тат Ныче

A7 D A7 D

naer ja juu - del - dus Ja rin - nas va - ba - dus!
 nec - ka ha ye - tax Edo - ba - do - u pöy - hut!

On tähisöö ja vaikus lasub õues,
 Täis armuhurma kõigil on ju rind.
 Mu süda löö ei ühelgi mu põues, —
 Sa mine, vaene sõber, jäta mind!
 Mul meenub veel, kuis olin kord ma armund
 Ja kuis mul tulvil õnnest tuiкас rind.
 Kuid eluteel kõik teisiti on toimund
 Mu vaene sõber, palun, jäta mind!
 Miks tunda armastust ... jne.

„Helivõlu“ auhinnaline algupäraste lööklaulude võistlus

Et ergutada meie kodumaiseid tantsumuusika komponiste intensiivsemale tegevusele ja tõsta algupärase tantsumuusika taset, korraldab ajakiri „Helivõlu“ võistluse algupäraste lööklaulude leidmiseks.

Võistluse tingimused on järgmised:

1. Võistlusest osavõtt on kõigile vaba.
2. Võistlusele saadetud helinid peavad olema mängitavad tantsuks. Liigilt võivad nad olla mitmesugused: valsid, tangod, fox-trotid, inglisvalsid, polkad jne.
3. Võistlusele saadetud helinid peavad olema täielikult autori isiklik looming. Helindeid ei tohi varem olla avaldatud trükis ega paljundamise teel.
4. Võistlusele saadetud helinid peavad olema arranžeeritud klaverile ja kirjutatud selgeltloetavalt noodijoonestikule.
5. Võistlusele saadetud helinid võivad olla, kas laulusõnadega, või laulusõnadeta. Viimasel juhul jääb „HELIVÕLU“ toimetusele õigus teha neile avaldamise korral laulusõnad.
6. Võistlustööd tuleb saata kuni **1. augustini 1939. a. „HELIVÕLU“ toimetusele, Tartu, Rüütli 16—1**. Igale võistlustööle peab olema kaasa pandud kinnine ümbrik, millele on kirjutatud autori märgusõna. Ümbrik peab sisaldama autori õige nime ja aadressi.

7. Võistlustööde auhindamine toimub järgmiselt.

„HELIVÕLU“ toimetuse liikmeist ja asjatundjaist moodustatud žürii poolt valitakse võistlusele saadetud tööde hulgast välja avaldamiskõlblikud helinid. Nende juurde lisatud kinnised ümbrikud avatakse ja autoritele tehakse 15. augustil s. a. kirjatael teatavaks žürii otsus. Avaldamiskõlbmatud tööd ühes ümbrikutega põletatakse.

Avaldamiskõlblikud tööd avaldatakse autorite nõusolekul „**Helivõlus**“ **nr. 4 ja 5**, üldpäälkirja all: „**Helivõlu**“ **algupäraste lööklaulude võistlus**. Samuti korraldatakse Tallinnas, Tartus ja võimaluse korral ka raadios võistlushelindite kontserte autorite nõusolekul.

Võistlushelindite auhindajaks on „HELIVÕLU“ lugejaskond. „Helivõlu“ numbrites, kus ilmuvad võistlushelinid, avaldatakse hääletuskupongid, milledele lugejad märgivad oma hinnangu ja saadavad „Helivõlu“ toimetusele. Ümbrikud hääletuskupongidega avatakse „Helivõlu“ toimetuse ja võistlushelindite autorite juuresolekul. Hääletustulemused tehakse teatavaks „HELIVÕLU“ nr. 6.

8. **Auhinnad on järgmised:**

I auhind Kr. 150.—

II „ „ Kr. 100.—

III „ „ Kr. 50.—

Auhinnad makstakse „Helivõlu“ toimetuse poolt auhinnatud tööde autoritele välja kohe pärast hääletustulemuste selgumist.

Lisaks eelpoolnimetatud auhindadele jääb „Helivõlu“ toimetusele õigus määrata veel lisa-auhindu vajaduse korral.

Lisa-auhindu on lubanud anda veel terve rida suuremaid firmasid ja filmiühinguid. Lisa-auhindade nimestik avaldatakse „Helivõlus“ nr. 4.

9. Ajakirjale „Helivõlu“ jääb õigus avaldada auhinnatud töid ilma erihonorarita 4000 eks. ulatuses. Auhinnatud tööde autoriõigus kuulub täielikult autoritele.

10. Soovikorral antakse „Helivõlu“ toimetuse poolt selgitavaid andmeid võistlustingimuste kohta. (Vastuseks palutakse juurde lisada postmark). Erikirjavahetusse autoritega ei astuta enne 15. aug. s. a.

„HELIVÕLU“ toimetus.

Oli uimastav balliöö...

Film kuulsa vene helilooja Peeter
Tšaikovsky suurest armastusest

Hiljuti valmis Ufa suurfilm „Oli uimastav balliöö“, kus mängivad peaosi Zarah Leander, Marika Rökk, Hans Stüwe, Leo Slezak j. t. See film, mida läbib Tšaikovsky unistavalt kurb muusika, toob meie silmi ette endise Venemaa kogu ta hiilguse ja romantikaga.

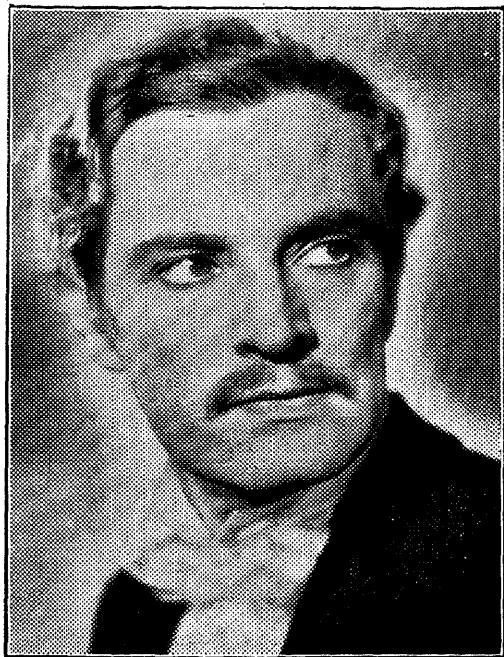
HANS STÜWE — Peeter Tšaikovskyna.

Ta on Zarah Leanderi partneriks Ufa-filmis „Oli uimastav balliöö“, mille lavastas prof. CARL FROELICH.

Jar — Moskva suurim restoran.

Stseen Ufa-filmist „Oli uimastav balliöö . . .“

Foto: Ufa Scherl-KI

Ma alles täna sain tundma armu

Tango operetist „Igatsetud maa“

Sõnad: E. Valmre

Muusika: H. Vatsel

Moderato.

Tempo vaba. *accel.* *a tempo*

Õh - tu - tae - vas ju - tustab õn - nest hurma - vast. Me - ri vaiksel

p *g-m* *C9* *Eb7* *D7* *g-m*

kuu - tu - tab ta - sa so - sis - tab: Saabund vaiksel kaunid u - nel - mad,

mf *B* *F7* *B* *D* *g-m*

sü - dant tulvil täi - da - vad. Õh - tu - tae - vas ju - tustab õn - nest hur - ma -

tenuto *f* *A7* *D* *g-m* *C9* *Eb7* *D7*

- vast. Ma al - les tä - - na _____ sain tund - ma ar - mu, _____ mis joo - vas -

mf *g* *H-m* *D7* *g* *H-m*

-tanud mind kui koh-tasin ma sind.

Ma ai-les tä - na tean, et mu

A-m D7 A-m D7 G H-m D7

sü - da sust u - ne - le - nud on ja saabund tal - le õnn.

Töotan nüüd ma

G A-m A-m D7 A-m D7 H7

sul - - le, et ar - mas - tan sind.

Ma ai - les tä - na

A7 H-m A-m Eb7

sain tun - da

1. ar - mu.

2. ar - mu.

F7 Ab7 F#7 G G

J. STIMM
TARTUS, LUTSU TN. 4
TELEFON 19-80

KLIŠEETÖÖSTUS

JOON-, VÕRK- JA MITME-
VÄRVIKLISHEED. VASK-
JA TERASKLISHEED.
TSINK JA VASK BILDIKESED.

Võtke osa

„HELIVÕLU“
auhinnalisest
algupäraste lööklaulude
võistlusest!

Tantsuorkestri koosseis

Täiskooseisulise tantsuorkestri juures me kuuleme peale kindla rütmi veel meloodiat, harmooniat, mida serveerivad mitmesuguste helivärvidega instrumentid, mis oma vaheldusrikkusega püüavad leevendada rütmi monotoonsust.

Tantsuorkester jagatakse n. n. sektsioonidesse. Vaatleme neid üksikult:

Kõige tähtsam sektsioon, milleta tantsuorkester pole mõeldav, on **rütmi sektsioon** (*Rhythm section*). See koosneb klaverist, trummidest, kontrabassist ja gitarrist.

Klaveri ülesandeks on anda rütmi ja harmooniat. Trummid täiendavad klaverit rütmi rõhutamisega. Need kaks instrumenti on tähtsaimad sektsioonis. Järgmised kaks ainult täiendavad neid. Kontrabass kordab klaveri vasaku käe löödud noote, basse ja annab orkestrile kõlalisel tugevama põhja, mis on vähem otseselt kuuldav kui tajutav. Väikeste koosseisude juures pole kontrabass veel vajalik, aga umbes kuueliikmelises ja suuremas orkestris jätab tema puudumine juba suure lünga.

Gitarr kordab vastandina kontrabassile klaveri parema käe poolt mängitud noote. Gitarr annab kogu rütmi sektsioonile omapärase sonoorse kõla, mida varem gitarril asemel tarvitatud bändžo (banjo) ei suutnud.

Järgmisena vaatleme **saksofonide sektsiooni** (*saxophone section*). Seni peeti küllaldaseks kolmeliikmelist sektsiooni, mis võimaldas kolmehäälset mängu, kuid viimasel ajal hakatakse ameerika ja inglise suuremais orkestreis kasutama nelja saksofoni, kusjuures mõnikord neljandat saksofoni tarvitakse viisi (mida mängib esimene saksofon) kordamiseks ja mõnikord neljanda hääle mängimiseks.

Saksofone on väga mitmesuguses suuruses ja vastavalt ka mitmesuguse helikõrgusega. Nii on kõrgeimad sopraniino (mis praegu on täiesti kõrvale heidetud) ja sopran-saksofonid, mis on sirged ja kujult natuke klarnetit meenutavad. Järgmised on alt-, tenor-, bariton- ja bass-saksofonid, milliste kuju kohta üldiselt võib ütelda, et nad on seda kõveramad, mida madalamat häält nad annavad.

Kolmeliikmelise sektsiooni koostamiseks võetakse tavaliselt kaks alt- ja üks tenorsaksofon. Neljandana võetakse kas bariton- või teine tenorsaksofon. (Et aga ka teissugused kombinatsioonid huvitavalt võivad kõlada, seda näitab m. s. Eddie Carroll'i orkester, mida tihti Inglise maalt raadios võib kuulda ja mis kasutab kolme tenorsaksofoni). Äärmisi liike (kõige suuremaid ja kõige väiksemaid) tarvitatakse ainult harva eriliste efektide saavutamiseks ja nende jaoks ei võeta eraldi mängijaid, vaid juba olemasolevad mängijad dubleerivad, nagu öeldakse, mängides vaheldumisi mitut instrumenti. Samuti dubleerivad saksofonimängijad klarnetitega, nagu juba nootides ette nähtud, suu-

rema helivärvi vahelduse saavutamiseks. Saksofonide sektsiooni funktsioonid orkestris on kahesugused: 1) meloodia mängimine (s. t. esimene saksofon mängib viisi, teine ja kolmas saksofon vastavalt teist ja kolmandat häält) ja 2) saate mängimine, kui viisi mängib kolmas sektsioon, mille juurde nüüd asume.

Vaskpillide sektsioon (*brass section*) jaguneb kahte alajaotusse, millistest esimene koosneb trompeti(te)st ja teine trombooni(de)st. Nimetatud pillidest on võimalikud igasugused kombinatsioonid, ent on kasulik arvestada saksofonide sektsiooni suurust, et valitseks tasakaal mõlema sektsiooni vahel. Kolme saksofoni korral on küllalt kahest trompetist ja ühest tromboonist, kuid suurema saksofonide arvu korral on vajalik ka vaskpillide hulga suurendamine, mida tavaliselt tehakse ühe trompeti ja ühe trombooni lisamise teel.

Vaskpillide sektsiooni helivärvi on võimalik vaheldust tuua instrumentide sumbutamise teel sordiinide abil. Ehkki sordiini algne ülesanne on lihtsalt instrumendi kõla sumbutamine, on sellega paratamatus seoses ka teatav helivärvi muutumine, millist sordiini omadust on viimase ajal just tantsumuusikas hakatud kasutama, nii et vaskpillide sektsioon praegu kõlaliselt väga suurt vaheldust suudab pakkuda. Tähtis on ainult see, et kõik sektsiooni liikmed täpsalt samatüübilisi sordiini kasustaksid, muidu ei sula üksikute pillide hääled ühtlaseks tervikuks kokku.

Et vaskpillid oma iseloomult juba läbitungivama kõlaga on, siis ei saa neid nii kergesti saksofonide saatmiseks kasustada, vaid nad, kas vaikivad, või mängivad lühikesi kaunistusi.

Käsitletud kolm sektsiooni on olulisemad, eriti välismaal, kus kõige enam foxtrotti tantsitakse ja millise tantsu mängimiseks niisugune koosseis kõige enam sobib. Valsside, inglisevalsside, tangode j. m. mängimiseks on aga ka viiulid väga tähtsad. Orkestri koosseis paisuks liiga suureks, kui senistele lisaks luua veel eraldi viiulite sektsioon (ehkki seda välismaal suuremates orkestrites ka praktiseeritakse), sellepärast saadakse nimetatud tantsude jaoks viiulid jällegi dubleerimise teel ja see toimub kõige praktilisemalt, kui vaskpillid, mis nende tantsude mängimisel kõige väiksema tähtsusega on, viiulitega dubleerivad.

Tangodes on jällegi tarvilik akordeon ja seda peaks samuti keegi orkestrist dubleerima. Üldiselt tuleb olla ettevaatlik akordeoniga, sest nagu isegi tuntud inglise akordeonist Les Brown seales suurimas tantsumuusika ajakirjas „Rhythm“ kirjutab, ei sobi akordeoni helivärv sugugi muude tantsuorkestri instrumentidega, kõige enam siiski ehk viiulitega. Meil aga liialdatakse tihti akordeoni tarvitamisega.

Eeltoodu on n. ö. tantsuorkestri šabloon, millest muidugi igal pool teatavaid kõrvalekaldumisi on ja peabki olema, vastavalt publiku ja olukorra nõuetele.

A. O—aa.

Saksa kuulus filmikomponist

Theo Mackeben ütleb:

**„Kirjutuslaud on
tähtsam kui klaver!“**

„Bel ami“ laulu sünd

Film pole mõeldav muusikata. Tumm-filmi ajal oli igal kinol orkester, mis hoolitses filmi saatemuusika eest. Helifilmiga tekkis aga uus muusikaliik — filmimuusika. Mis on filmimuusika? Kas lööklaulud, mida publik nii meelstasti vastu võtab? Või mõni sentimentaalne meloodia, mis „varjundab“ armastustseene?

„Ei filmimuusikaga pole sel kõigel midagi ühist! Muusika filmis peab olema lahutamatu osa tegevustikust. Mida vähem kinoküllastaja hiljem suudab meenutada mõne filmi muusikat, seda parem see oli!“

Mees, kes nii ütleb, on saksa filmi juhtivamaid komponiste — Theo Mackeben.

Kes ta on?

Mackeben on sündinud 5. jaanuaril 1897. Juba viieaastasena anti talle muusikaõpetust, kaheteistkümne-aastasena mängis ta viiulit ja klaverit, viieteistkümne-aastasena esines ta esimest korda publiku ees. Lõpetanud gümnaasiumi, õppis ta kompositsiooni. 18. kuni 22. aastani oli ta sõdurina isamaa teenistuses. 1920. a. kuni 1925. a. tegeles ta innukalt teoreetiliselt ja praktiliselt muusikaõppimisega. Ta reisis läbi kogu maailma kontsertpianistina. Tema esimene suurem edu oli ühenduses teatriga. Ta töötas ümber Millökceri opereti „Dubarry“.

Armastus, surm ja kurat

Kas mäletate veel selle filmi muusikat, mis algas kuraditrilleriga? Külmujudin jooksis publikul üle selja. See film oli esimesi, mis võttis tarvitusele muusikalise juhtmotiivi. Isegi üks lööklaul oli ses filmis. Brigitte Horney laulis: „So oder so ist das leben. . .“ Aga kas see oli tähtsaim? Ei, suurima tähtsuse evis filmi muusika, mis lõi omapärase müstilise õhkkonna.

„Bel ami“ laulu sünd

Mackeben on alati toonitanud: „Vahelelülitatud lööklaulud ei oma kunstilise filmimuusika juures mingit tähtsust. Selline muusikaline kompvæk on vahelelli, mis ei tohi kesta kunagi üle paari minuti. Teisiti on aga lööklauludega, mis tegevustikus mängivad tähtsast dramaatilist osa. Meenutagem „Bel ami“ — laulu Villy Forsti filmist. Filmi päälkiri omistas nimele „Bel ami“ suurt tähtsust. Sellepärast oli tingimata tarvilik seletada seda mõistet ja ühtlasi selle filmi juhtmotiivi. Arutlesin Forstiga mitu pikka õhtut seda probleemi. Lõppeks leidsime lahenduse lööklaulus, mis pidi selgitama lihtsalt ja ebapoetiliselt nimekangelase karakterit. Sellised lööklaulud, milledega on ühenduses kindel dramaatiline vajadus, pole enam mingid „lisandused“, vaid tegevustiku orgaaniliselt seotud siisuosad.

Komponisti töökojas

Kuidas töötab Mackeben? Ta jutustab: „Hiljuti küsis meie uus toatüdruk mu naiselt, millal komponist töötavat. Ta kuulvat väga harva klaverimängu. Või hiku arvates peab komponist istuma alati klaveri juures. Filmikomponisti kujutletakse tavaliselt nii, et ta istub üleskeeratud särgivarukatega ja sassis juus-

Heldur Vatsel

Heldur Vatsel on meie algupärase operetimuusika alal noori andekamaid pioneere. Tema operetidest on „Vanemuises“ lavastatud „Önnelend“ ja „Napoli pärl“. Noore komponisti suurt produktiivsust tõendab ta teoste kronoloogiline järjestus: „Önnelend“ — 1934. a., „Napoli pärl“ — 1935. a., „Taevalik meloodia“ ja „Dreiklang der Herzen“ — 1936. a., „Komandöri tütar“ — 1937. a., „Tehoura“ — 1938. a. Käesoleval aastal on valmimas operett „Igatsetud maa“, mille tegevus keerleb Ameerika eestlaste ümber. Mainitud opereti teksti autoriks on kirjanik E. Valmre.

H. Vatseli operettide vastu on huvi tuntud ka välismaal. Opereti „Tehoura“ omandabki Viini Operetikirjastus. Seega on „Tehoura“ esimene eesti komponisti operett, mis pääseb välismaa teatrilavadele.

H. Vatseli loomingust esitame käesolevas numbris valsi operetist „Komandöri tütar“ ja tango uuest operetist „Igatsetud maa“.

tega klaveri juures, oodates inspiratsiooni. Önneks pole see üldse nii. Ma ei komponeeri kunagi klaveril.“

Nii ongi tegelikult. Mackeben istub kirjutuslaua taga ja märgib rahulikult isegi keerukamaid parituure lihtsale noodipaberile.

Midagi lõbusamat

„Minu elu on vaene lõbusaist juhtumeist. Mul pole aega anekdoote läbi elada ja tähele panna. Minu töö hoiab mind päevas kümme tundi kirjutuslaua juures. Ma instrumenteerin ja kirjutun oma partituuri isiklikult. Ülejäänud osa päevast võtab enda alla töö filmiateljées. Lõppeks evin auahnuse — kirjutada filmimuusika kõrval ka oopereid. Hiljuti valmis mul ooper Hispaania elust.“

Eduretsepte

Kas on olemas eduretsepte helindite jaoks? „Muidugi on“, arwab Theo Mackeben. „Vähe anekdoote, aga palju ja veel kord palju tööd enda ja oma ülesannete kallal. 18. ja 25. eluaasta vahel on inimesel õigus uhkustada talendiga. Edaspidi oleneb kõik tööst ja vankumatust tahtest.“

Lugejaile

„HELIVÖLU“ nr. 4 ilmub 1. septembril s. a. suurendatud kujul ja rikkaliku sisuga. „Helivölu“ nr. 4 tehakse teatavaks algupärase lööklaulude hääletusvõistluse preemiad, mida jagatakse hääletusest osavõtvaile lugejaile.

Käesolevast numbrist jääb välja „Gitarriiduride õpetus“, mis ilmub „HELIVÖLU“ nr. 4.

Soovime kõigile kosutavat suvepuhkust.

„Helivölu“ toimetis.

Tähelepanu!

Tango »Kui sosistab öö« laulusõnade juures lk. 11 teisel real alt on eksitav viga, mida palume parandada. „Kuid ulmas nagu ootaks sina veel...“ peab olema: „Kuid ulmas nagu ootaks ikka veel...“

„Helivölu“ ilmub kord kuus. Tellimishinnad: Aastas Kr. 3.—, 6 kuud Kr. 1.60, 3 kuud Kr. —.90. Tellimisi võetakse vastu igas postiasutises. Väljaandja ja vastutav toimetaja: Alfred Künnapuu. Tegevtoimetaja: Richard Vään. Toimetus ja talitus: Tartus, Rüttili 16, telef. 19-20. Klišeed valmistatud J. Stiimi klišeetöötuses, Tartus. Trükitud R. Selmanovitši trükikojas — Tartus, 17. mail 1939. a.

Foto : Ufa

Lõuna-Ameerika õõbik|
Rosita Serrano,|
keda kuuleme-näeme varsti uutes Ufa-filmides.

Scherl-KI